

Український державний університет залізничного транспорту

Рекомендовано
на засіданні кафедри
управління вантажною і комерційною
роботою
протокол № 1 від 26.08.2024 р.

СИЛАБУС

КОМЕРЦІЙНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

Семестр та рік навчання I семестр 2024-25 навчального року

Освітній рівень перший (бакалавр)

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Шифр та назва спеціальності 073 Менеджмент

Лекції та практичні заняття відповідно до розкладу <http://rasp.kart.edu.ua>

1. Команда викладачів:

Лектор та викладач практичних занять:

Запара Віктор Мефодійович (кандидат технічних наук, професор) 136-МОА-Д22 (ДФ),
107-МОА-322 та 109-ПУА-322 (БФН)

Контакти: +38 (057) 730-10-85, e-mail: professor.zapara.uvkr@kart.edu.ua

Асистенти лекторів:

Години прийому та консультації: кожна п'ятниця, 2 пара

Розміщення кафедри: м. Харків, майдан Фейербаха, 7, 1 корпус, 4 поверх, 402 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://lib.kart.edu.ua/home.jsp?locale=uk>

В процесі вивчення курсу студенти отримують знання, вміння і навички, що дозволяють майбутньому бакалавру у галузі управління і адміністрування організувати роботу з комерційної експлуатації на залізничному транспорті, умов ефективного її застосування в сучасних умовах реструктуризації залізничного транспорту, та впроваджувати передові технології, направлені на раціоналізацію комерційної діяльності залізничного транспорту відповідно до характеру майбутньої роботи студента на конкретному підприємстві. Основним сенсом викладання навчальної дисципліни “Комерційна експлуатація на залізничному транспорті” є висвітлення концептуальних основ комерційної експлуатації на залізничному на транспорті, методів, форм та прийомів її реалізації, освоєння основних понять і категорій комерційної експлуатації залізниць, освоєння принципів, методів і сучасних перспектив розвитку комерційної експлуатації на залізничному на транспорті.

Завданням вивчення дисципліни “Комерційна експлуатація на залізничному транспорті” є оволодіння студентами фаховими навичками в області комерційної експлуатації на залізничному транспорті, умов ефективного їх застосування в сучасних умовах реструктуризації залізничного транспорту, та з заходами по впровадженню передових технологій, направлених на раціоналізацію комерційної діяльності залізничного транспорту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент вчиться застосовувати знання про сучасні проблеми залізничного транспорту, стан та перспективи комерційної експлуатації на залізничному транспорті, правові основи комерційної експлуатації, технологію виконання комерційних операцій при прийомі вантажів до перевезення, відправленню, операції в дорозі слідування, по прибуттю, при зберіганні і видачі вантажу, особливості комерційних операцій на під'їзних коліях, взаємні обов'язки і відповідальність регіональних філій, відправників та одержувачів вантажів; навчається оформляти і проводити розрахунки плат за перевезення вантажів, збори за додаткові послуги, плату за користування вагонами і контейнерами, штрафи за різними видами перевезень залізничним транспортом, а також вчиться застосовувати отримані теоретичні знання та практичні навички для взаємодії з працівниками різних видів транспорту, підприємствами – клієнтами регіональних філій, складання сумісних договорів, планів, заходів тощо.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення;
- здатність вивчати процеси та технології організаційного проектування й управління організацією;
- застосування знань у сфері управління економічними процесами і уміння будувати логічну структуру знань й використовувати оброблену економічну інформацію для аналізу, планування та організації діяльності суб'єкту;
- здатність застосувати на залізничному транспорті основні поняття, принципи, підходи, концепції сучасного менеджменту. Здатність до проведення аналізу та управління ризиком на залізничному транспорті, відповідно до характеру майбутньої роботи студента на конкретному підприємстві.

В результаті навчання повинні бути сформовані та розвинуті у студентів здатність до застосовування концептуальних і базових знань, розуміння предметної області і професії менеджера; здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями, а також здатність до адаптації, креативності, генерування ідей та дій у новій ситуації.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо Ви бажаєте отримати достатні професійно-профільні знання, вміння та практичні навички з комерційної експлуатації на залізничному транспорті та хочете орієнтуватись у заходах, спрямованих на її удосконалення з урахуванням реалій транспортних технологій, тоді дисципліна «Комерційна експлуатація на залізничному транспорті» саме те, що Вам потрібно.

Від здобувачів очікується базове розуміння економічного механізму та закономірностей функціонування залізничної галузі і окремих її підприємств, формування та використання її ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті і особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Дисципліна «Комерційна експлуатація на залізничному транспорті» вивчається на третьому курсі (ДФ та БФН) першого семестру (з вересня до січня) першого рівня вищої освіти (бакалавр).

Курс складається з однієї лекції та одного практичного заняття у два тижні (ДФ). Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями, індивідуальними та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та виконанні індивідуальних практичних завдань, що охоплюють декілька найбільш важливих тем. Виконання завдань супроводжуються зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми.

Комерційна експлуатація на залізничному транспорті/ схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Практичні заняття	
	Презентації	
	Активність на заняттях	
	Контрольна робота	
	Індивідуальні консультації	
	Засвоєння розділів дисципліни, визначених для самостійного вивчення	
	Залік	

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/silabus-kenazt-24-25.pdf>), включаючи, лекційні матеріали, запитання до заліку, перелік методичних розробок для виконання різних завдань та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання». Запропонуємо вам на заняттях озвучити свої думки щодо заходів, які можна вжити для удосконалення комерційної експлуатації на залізничному транспорті з урахуванням конкретних умов.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. <http://lib.kart.edu.ua/home.jsp?locale=uk>
2. http://www.uz.gov.ua/about/general_information/entertainments/pktbit/
3. http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/page-4/451889/
4. http://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/terms_of_freight
5. <http://uz-cargo.com/>
6. <https://cfts.org.ua>
7. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/457-98-%D0%BF>

Теми курсу

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій та практичних занять курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Денна форма навчання

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1	2	Лекц.№1. Комерційна експлуатація залізниць на сучасному етапі. Технічна і комерційна експлуатація. Правові основи комерційної експлуатації Правила перевезення вантажів.		
2	2		2	ПР-1 Визначення перевізних платежів і зборів у внутрішньому сполученні, експортних та імпорتنних перевезеннях залізничним транспортом.
3	2	Лекц.№2. Товарні контори. Автоматизоване робоче місце працівника товарної контори. Планування вантажних перевезень.		

		Технологія роботи станцій з прийому вантажів до перевезення		
4	2		2	ПР-2 Визначення перевізних платежів і зборів у внутрішньому сполученні, експортних та імпорتنих перевезеннях залізничним транспортом.
5	2	Лекц.№3. Оформлення перевезень та розрахунки за перевезення вантажів з відправниками і одержувачами. Перевізні документи. Електронний документообіг		
6	2		2	ПР-3 Додаткові збори. Фіксовані і договірні тарифи. Розрахунок договірних тарифів.
7	2	Лекц.№4. Єдиний технологічний центр з обробки перевізних документів. Єдиний розрахунковий центр. Операції з вантажами при перевезенні їх залізницями		
8	2		2	ПР-4 Основні положення тарифної політики залізниць України на 2022 фрахтовий рік
8		Модульний контроль знань		
9	2	Лекц.№5. Організація роботи із збільшення доходних надходжень від вантажних перевезень. Договірна робота з експедиторськими організаціями. Комерційна робота вантажних станцій, що взаємодіють із морськими та річковими портами.		
10			2	ПР-5 Порядок визначення перевізних плат за перевезення вантажів по Тарифній політиці залізниць України. Заняття 1.
11	2	Лекц.№6. Пункти комерційного огляду. Комерційні браки. Передача і реалізація вантажів стороннім організаціям. Комерційна станційна звітність		
12			2	ПР-6 Порядок визначення перевізних плат за перевезення вантажів по Тарифній політиці залізниць України. Заняття 2.
13	2	Лекц.№7. Правила і умови перевезення різних вантажів. Правила розміщення та кріплення вантажів у вагонах і контейнерах		
14			2	ПР-7 Особливості тарифів при перевезенні пасажирів залізничним транспортом. Складові пасажирського квитка в різних видах сполучення
15	1	Лекц.№8. Особливості виконання комерційних операцій при організації перевезення швидкопсувних вантажів та живності. Взаємні обов'язки і відповідальність залізниці, відправників та одержувачів вантажів. Підсумкове заняття	1	ПР-8 Підсумкове заняття
15		Модульний контроль знань		

Безвідривна форма навчання

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1	2	Лекц.№1. Комерційна експлуатація залізниць на сучасному етапі. Технічна і комерційна експлуатація. Правові основи комерційної експлуатації. Правила перевезення вантажів. Товарні контори. Автоматизоване робоче місце працівника товарної контори. Планування вантажних перевезень. Технологія роботи станцій з прийому вантажів до перевезення	2	ПР-1 Визначення перевізних платежів і зборів у внутрішньому сполученні, експортних та імпортних перевезеннях залізничним транспортом.
2	2	Лекц.№2. Оформлення перевезень та розрахунки за перевезення вантажів з відправниками і одержувачами. Перевізні документи. Електронний документообіг. Єдиний технологічний центр з обробки перевізних документів. Єдиний розрахунковий центр. Операції з вантажами при перевезенні їх залізницями	2	ПР-2 Основні положення тарифної політики залізниць України на 2019 фрахтовий рік. Порядок визначення перевізних плат за перевезення вантажів по Тарифній політиці залізниць України. Додаткові збори. Фіксовані і договірні тарифи. Розрахунок договірних тарифів
3	2	Лекц.№3 Організація роботи із збільшення доходних надходжень від вантажних перевезень. Договірна робота з експедиторськими організаціями. Комерційна робота вантажних станцій, що взаємодіють із морськими та річковими портами. Пункти комерційного огляду. Комерційні браки. Передача і реалізація вантажів стороннім організаціям. Комерційна станційна звітність. Правила і умови перевезення різних вантажів. Правила розміщення та кріплення вантажів у вагонах і контейнерах. Особливості виконання комерційних операцій при організації перевезення швидкопсувних вантажів та живності. Взаємні обов'язки і відповідальність залізниці, відправників та одержувачів вантажів		

Правила оцінювання

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до державної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E).

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Принцип формування оцінки за модуль для денної форми навчання у складі залікових кредитів I і II за 100-бальною шкалою показано у таблиці, де наведена

максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
До 60	До 40	До 100
Поточний контроль		I семестр
Активність на заняттях (лекціях, практичних)		15
Виконання індивідуальних завдань на практичних заняттях		35
Засвоєння розділів дисципліни, визначених для самостійного вивчення		10
Підсумок		до 60

Студент за курс може отримати максимум **100 балів**.

Виконання індивідуального завдання повинно як за формою, так і за змістом відповідати вимогам (мати всі необхідні складові), що висувуються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність (демонструвати ознаки самостійності виконання такої роботи), відсутність ознак плагіату.

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на тарифну політику на транспорті. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості.

Підсумкова форма контролю з дисципліни - **залік** (відповіді на питання залікового білета).

Очікувані результати навчання

В результаті навчання студент повинен вміти:

- демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень;
- виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень;
- виявляти навички організаційного проектування;
- застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації;
- демонструвати здібність розроблення, прийняття та реалізації управлінських рішень у системі діяльності підприємства в умовах невизначеності;
- показувати здатність формувати інформаційні бази щодо аналізу, планування та організації діяльності суб'єкту;
- знати особливості управління в галузі залізничного та інших видів транспорту, визначувані специфікою виробничо-технологічного процесу надання транспортних послуг, характерними властивостями самих послуг, загальнодержавною роллю підприємств залізничного транспорту. Знати концептуальні основи ризик-менеджменту на залізничному транспорті.

Команда викладачів:

Запара Віктор Мефодійович (<http://kart.edu.ua/staff/zapara-vm>) – лектор та викладач практичних занять з дисципліни. Вчене звання професор кафедри управління вантажною та комерційною роботою присвоєно у 2011 році. Напрямок наукової діяльності: підвищення ефективності вантажної і комерційної роботи в умовах інформатизації технологічних процесів.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

